

Leidster-kind ratio

BOND

ABVAKABO **FNV**

Kinderopvang, jouw vak

Inhoud

3	Inleiding
	<i>Hoofdstuk 1</i>
5	Waarom regels over groepsgrootte?
	<i>Hoofdstuk 2</i>
7	Waar staan die regels?
7	• Wet Kinderopvang
8	• Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang
11	• CAO
11	– De inhoud van de CAO-afspraken
12	– Wat zijn de CAO-regels voor de dagopvang en buitenschoolse opvang?
14	– Groepsleiding en stamgroepen
15	– Afwijkende regels in de CAO BKN
16	– Voor wie gelden de CAO-afspraken nu eigenlijk?
17	– Wie kan eisen dat de regels worden nageleefd?
17	– De positie van studenten: BOL-stagiaires en BBL leerling-werknemers
18	• Conclusie
	<i>Hoofdstuk 3</i>
21	Kijken naar je eigen situatie
	<i>Hoofdstuk 4</i>
25	Regels handhaven, hoe doe je dat?
	<i>Hoofdstuk 5</i>
29	De acht meest gestelde vragen
	<i>Bijlage</i>
34	Leidster-kind ratio

Inleiding

- Om acht uur 's morgens belt je collega. Ze is ziek. Vervelend voor haar, maar ook voor jou. Allerlei vragen rijzen meteen. Komt er een invaller? Wie gaat er bellen? Hoe laat komt ze?
- Op vrijdagmiddag zijn er niet veel kinderen in het kindercentrum. Het hoofd stelt voor om de kinderen van Peutergroep I samen te voegen met Peutergroep II. Van elke groep wordt één leidster op deze groep gezet. De rest van de groepsleiding wordt naar huis gestuurd. Is dit een goed voorstel? Mag dit zomaar? Waar kun je antwoord vinden op deze vragen?

Voorbeelden van vaak voorkomende situaties binnen de kinderopvang. Hierbij wordt regelmatig de vraag gesteld: hoeveel kinderen mogen er op de groep en hoeveel groepsleiding moet er dan worden ingezet?

Er is vaak discussie over wat wel en niet is toegestaan. Met deze brochure geven we antwoord op die vraag. We geven bovendien inzicht in situaties die zich daarbij kunnen voordoen.

De brochure is vernieuwd en aangepast aan de situatie die door de Wet Kinderopvang is ontstaan.

Als werknemer moet je kennis van de regels hebben en ze kunnen hanteren. Je wilt als groepsleiding pedagogisch verantwoord werken, maar het is ook belangrijk dat jij je prettig voelt bij de manier waarop er wordt gewerkt.

De overheid, vakbonden en werkgevers hebben regels opgesteld. Lastig daarbij is dat die regels op verschillende plaatsen te vinden zijn. Deze brochure omschrijft de regels en laat zien waar je ze kunt nalezen. Maar je leest ook in deze brochure hoe je ervoor kunt zorgen dat de regels goed worden toegepast.

We beginnen met een belangrijke vraag: waarom zijn er regels over groeps-grootte en groepsbezetting?

Waarom regels over groeps grootte?

Met het oog op het welzijn van kinderen in een kinderopvangorganisatie is door de overheid en de kinderopvangbranche een aantal beschermende regels opgesteld. Regels die de kwaliteit van de kinderopvang moeten waarborgen. Deze regels vind je onder andere terug in de Wet Kinderopvang, het Convenant Kinderopvang en de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang. ABVAKABO FNV vindt dat er niet alleen regels ter bescherming van de kinderen moeten zijn, maar ook ter bescherming van de groepsleiding. De belangrijkste regels waaraan je als werknemer rechten kan ontleen, zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang.

Twee CAO's Kinderopvang

In 2005 zijn er twee CAO's Kinderopvang afgesloten. In beide CAO's zijn vrijwel dezelfde afspraken over groeps grootte en aantal groepsleid(st)ers gemaakt. Zij verschillen op dit punt alleen in de uitleg van het begrip 'volwassene' en in de uren waarop er met minder groepsleiding mag worden gewerkt.

Uitgangspunt voor de uitleg van afspraken over groeps grootte en aantal groepsleid(st)ers in deze brochure is de CAO Kinderopvang. Deze CAO is afgesloten tussen de werknemersbonden ABVAKABO FNV, CNV Publieke Zaak, De Unie en de werkgeversvereniging MOgroep. Deze uitleg over groeps grootte en aantal groepsleid(st)ers geldt ook voor werknemers die onder de tweede CAO, de CAO Branche Kinderopvang Nederland vallen (verder CAO BKN genoemd). Deze is afgesloten tussen De Unie en de werkgeversorganisatie Branchevereniging Kinderopvang Nederland.

De verschillen tussen beide CAO's die te maken hebben met groeps grootte en groepsleiding, worden besproken onder Afwijkende regels in de CAO BKN op pagina 15.

Je moet als groepsleid(st)er verantwoord en professioneel kunnen werken om kwaliteit te kunnen leveren.

Verantwoord werken

Verantwoord werken houdt in dat de groep niet te groot mag zijn. Als een groepsleid(st)er even in beslag wordt genomen door een kind, dan moet een

andere groepsleid(st)er verantwoordelijk kunnen zijn voor de rest van de groep. Deze situatie doet zich voortdurend voor: kinderen moeten worden verschoond of naar bed gebracht en elke groepsleid(st)er zal toch een keer naar het toilet moeten. Als de groep te groot is, kan de overgebleven collega het geheel niet meer overzien en is er sprake van een onverantwoorde situatie. Kinderen kunnen immers uit een klimrek vallen of in hun enthousiasme risicovolle dingen doen.

Professioneel werken

Naast ‘verantwoord’ is ook ‘professioneel’ een belangrijk begrip. Je oefent een beroep uit waarvoor je bent opgeleid en je doet dat op basis van een arbeidsovereenkomst met de werkgever. Het opvangen van kinderen is een verantwoordelijk vak waaraan eisen worden gesteld. Dat betekent dat het werk niet zomaar door een willekeurige persoon kan worden overgenomen. Elk vak kent werknemers met een arbeidsovereenkomst en daarbij horende arbeidsvoorwaarden. Er worden eisen gesteld aan de werknemer, maar de werkgever heeft zeker ook plichten.

Daarnaast ziet ABVAKABO FNV een risico. Als er geen afdwingbare, voor elke werkgever en werknemer gelijklopende regels zijn, dan gaan instellingen elkaar beconcurreren op kosten.

‘Ouders, breng uw kinderen bij ons, want wij zijn niet duur!’

Dit gaat ten koste van de groeps grootte en het aantal professionele groepsleid(st)ers, dat is duidelijk.

Wil de sector kinderopvang goede opvang leveren, dan moet ze concurreren op kwaliteit en efficiency. Dan wordt de slogan: ‘Kom bij ons, want wij zorgen goed voor uw kind!’

Volgens ABVAKABO FNV wordt de kwaliteit van de kinderopvang het meest gewaarborgd met regels over verantwoord en professioneel werken die voor alle werkgevers en werknemers gelijk zijn.

Waar staan die regels?

Tot zover enkele achtergronden bij de regels. Maar waar vinden we de regels en wat houden ze in? De regels over aantallen kinderen en groepsleiding zijn te vinden op een drietal plaatsen.

1. Wet Kinderopvang
2. Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang
3. CAO

1. Wet Kinderopvang

De Wet Kinderopvang, die sinds 1 januari 2005 geldt, kent twee doelen. Als eerste staat in de wet hoe ouders in de kosten van kinderopvang worden tegemoet gekomen. Een tweede doel is de kwaliteit van de kinderopvang waarborgen.

Welke regels over groepsleiding en groeps grootte staan in de Wet Kinderopvang?

Met name de artikelen 49.1 en 50.1 van de Wet Kinderopvang zijn belangrijk. Hierin staan de kwaliteitseisen ten aanzien van de opvang van kinderen beschreven.

Artikel 49.1: 'Een houder van een kindercentrum biedt verantwoorde kinderopvang aan, waaronder wordt verstaan: opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving.'

Artikel 50.1: 'De houder van een kindercentrum organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander leidt of redelijkerwijs moet leiden tot verantwoorde kinderopvang. Ter uitvoering van de eerste volzin besteedt de houder in ieder geval aantoonbaar aandacht aan het aantal beroepskrachten in relatie tot het aantal kinderen per leeftijdscategorie, de groeps grootte, de opleidingseisen van de beroepskrachten en de voorwaarden waaronder en de mate waarin beroepskrachten in opleiding kunnen worden belast met de verzorging en opvang van kinderen.'

Wat betekenen de artikelen?

Artikel 49.1 verplicht de houder van een kindercentrum tot het bieden van verantwoorde kinderopvang. Daarmee wordt voor het eerst wettelijk vastgelegd dat kinderopvang kinderen ten goede moet komen. Met een kindercentrum bedoelt de wet de plek waar bedrijfsmatig kinderen worden opgevangen in de leeftijd van nul jaar tot het moment waarop kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan. We praten hier over zowel kinderdagverblijven als de buitenschoolse opvang.

Artikel 50.1 schrijft de houder van een kindercentrum voor op welke manier hij tot een verantwoorde kinderopvang moet komen, namelijk door te zorgen voor:

- a. voldoende (kwantitatief) geschoold (kwalitatief) personeel en materiaal;
- b. een goede verdeling van de verantwoordelijkheden;
- c. een goed pedagogisch beleid.

Hierbij moet de houder van het kindercentrum letten op:

- a. de verdeling van het aantal kinderen per leeftijdscategorie over het aantal groepsleid(st)ers;
- b. de groeps grootte;
- c. de opleidingseisen voor groepsleiding;
- d. de mate van inzetbaarheid van groepsleiding in opleiding.

Het valt op dat de Wet Kinderopvang slechts in algemene termen over groepsleiding en groeps grootte spreekt. Zo zegt de wet bijvoorbeeld wel dat er gelet moet worden op de groeps grootte, maar niet hoe groot die groepen dan maximaal mogen zijn. De concrete kwaliteitseisen voor de kinderopvang zijn echter wel vastgelegd in de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang.

2. Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang

De Wet Kinderopvang stelt slechts eisen aan de kwaliteit van kinderopvang in algemene termen. De minister van SZW heeft de branche gevraagd zelf invulling te geven aan de eisen in de wet. In het Convenant Kwaliteit Kinderopvang zijn afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het aantal groepsleid(st)ers, de maximum grootte en de samenstelling van de groepen in de kinderopvang.

Het convenant is een afspraak tussen de werkgeversverenigingen en ouderver-

eniging BOinK. ABVAKABO FNV betreurt dat zij niet betrokken is geweest bij dit overleg. Kwaliteit wordt immers vooral gerealiseerd door het personeel in de kinderopvang. Omdat de vakbond de werknemers vertegenwoordigt, zou zij logischerwijs partij moeten zijn bij het maken van regels die ook het belang van werknemers raken.

De minister heeft de afspraken uit het convenant overgenomen in de zogenaamde Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang.

Dankzij de bepalingen in de wet en de beleidsregels kan de GGD toezicht houden op de naleving van de regels.

De beleidsregels gaan niet alleen over groeps grootte en samenstelling van de groepen. Hierin staan ook de eisen die worden gesteld aan de verblijfs- en/of slaapruidten voor kinderen, het buitenspeelsterrein, het veiligheids- en gezondheidsbeleid en het afleggen van huisbezoeken. Daarnaast wordt in de beleidsregels het begrip ‘verantwoorde kinderopvang’ verder uitgewerkt.

Verantwoorde kinderopvang betekent:

- voldoende veiligheid voor het kind;
- voldoende mogelijkheden voor het kind om persoonlijke competenties te ontwikkelen (zoals zelfvertrouwen, zelfstandigheid en veerkracht);
- voldoende mogelijkheden voor het kind om sociale competenties te ontwikkelen (sociale kennis en vaardigheden);
- voldoende mogelijkheden voor het kind om besef te krijgen van normen en waarden.

Elke kinderopvangorganisatie hoort een pedagogisch beleidsplan te hebben, waarin wordt beschreven hoe de kinderopvang probeert deze doelen te realiseren. Het pedagogisch beleidsplan moet ook:

- de werkwijze, maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroep vermelden (de stamgroep is de vaste groep van het kind, op een vaste locatie);
- aangeven bij welke activiteiten kinderen de stamgroep verlaten om gebruik te maken van een andere ruimte dan de groepsruimte;
- beschrijven hoe beroepskrachten bij hun werkzaamheden worden ondersteund door andere volwassenen.

Het pedagogische beleidsplan is bovendien belangrijk voor ouders.

Zorgen om de calamiteitenregeling

ABVAKABO FNV maakt zich zorgen om de interpretatie van de calamiteitenregeling. Je bent bijvoorbeeld alleen op de locatie omdat er minder kinderen zijn, maar er wordt voldaan aan de groepsgrootte en leidster-kind ratio. In dat geval moet geregeld zijn dat de beroepskracht bij calamiteiten wordt ondersteund door een andere volwassene.

Wanneer kun je zeggen dat de achterwacht goed is geregeld?

In de beleidsregels staat dat dit in het pedagogisch beleidsplan moet zijn opgenomen. Door werkgevers wordt dit op verschillende wijze uitgelegd.

Leden vragen ons regelmatig wat een goede uitleg is. Naar onze mening is de achterwacht alleen goed geregeld als er een extra kracht op het kindercentrum aanwezig is.

Voor calamiteiten die met de kinderen te maken hebben (bijvoorbeeld een kind dat gewond raakt) lijkt het misschien voldoende als er een collega beschikbaar is die na een telefoontje binnen korte tijd (vijf tot tien minuten) aanwezig is op de locatie, om mee te gaan naar de arts of om de andere kinderen van de groep op te vangen. Maar soms is elke minuut wachten een minuut te veel.

En wat doe je bij calamiteiten die met de groepsleiding zelf te maken hebben? Stel dat de enige aanwezige leidster op de locatie flauwvalt, dan moet er iemand in het centrum aanwezig zijn om de kinderen direct veilige opvang te kunnen bieden en de nodige hulp te regelen.

Als jouw werkgever komt met een voorstel voor de regeling van de achterwacht, stel jezelf dan dit soort vragen om te beoordelen of de achterwacht goed is geregeld. Is dat niet het geval, trek dan als groepsleiding gezamenlijk aan de bel bij de directie. Je kunt ook de OR of PVT vragen om dat te doen.

Het kan ook een onderwerp zijn om aan te kaarten met de ouderraad.

Het vastleggen van bovengenoemde afspraken in beleidsregels heeft een groot nadeel. Het punt is dat beleidsregels makkelijker kunnen worden veranderd dan wettelijke afspraken. Stel dat de betrokken vertegenwoordigers (ouderorganisatie BOinK en werkgeversorganisaties) in een nieuw convenant andere afspraken maken over bijvoorbeeld groepsgrootte en het aantal groepsleid(st)ers voor de groep. Dan kan de minister van SZW de gewijzigde afspraken eenvoudig overnemen in nieuwe beleidsregels. Omdat de vakbond geen partij is bij die afspraken, wordt het voor werknemers lastig om te protesteren als de regels worden overtreden.

ABVAKABO FNV vindt dit riskant. Om maar niet te spreken over de gevolgen van een verslechtering van de regels! Daarom zijn de afspraken over groeps-grootte en groepsleiding voor de groep ook vastgelegd in de CAO Kinderopvang.

De letterlijke tekst van de Wet Kinderopvang, de beleidsregels en het Convenant Kinderopvang vind je op onze website: www.abvakabo.nl/kinderopvang.

3. CAO

De CAO Kinderopvang is de belangrijkste plaats waar je de regels over groeps-grootte en aantal groepsleid(st)ers in de kinderopvang kunt vinden.

De CAO-afspraken zijn heel belangrijk, omdat er niet van afgeweken mag worden door de werkgever. Ook niet als een werknemer dat zelf niet zo erg vindt. Dat staat in artikel 6 van de CAO.

Op het moment dat de CAO niet wordt nageleefd, kunnen er door de rechter ook sancties worden opgelegd. De rechter kan verplichten tot naleving, zo nodig met een dwangsom per overtreding. Daarnaast kan de vakbond een schadevergoeding eisen.

Wat zijn de concrete afspraken over groeps-grootte en groepsleiding in de CAO?

De inhoud van de CAO-afspraken

De CAO-afspraken over de groeps-grootte zijn voor het laatst gewijzigd op 1 januari 2005. Ze zijn geregeld in artikel 24.

In de CAO-afspraken over de groeps-grootte wordt onderscheid gemaakt tussen dagopvang en buitenschoolse opvang. Met 'dagopvang' wordt kinderopvang bedoeld die wordt verzorgd door een kindercentrum voor kinderen in de leeftijd van nul tot vier jaar. Oftewel: tot de leeftijd waarop zij het basisonderwijs gaan volgen.

Buitenschoolse opvang (BSO) is kinderopvang voor kinderen die de basisschoolleeftijd hebben, dus van vier jaar tot het moment dat een kind naar het voorgezet onderwijs gaat. Deze opvang wordt geboden voor of na de dagelijkse schooltijd en gedurende vrije (mid)dagen en vakanties.

Wat zijn de CAO-regels voor de dagopvang en buitenschoolse opvang?

De CAO-regels voor de dagopvang en buitenschoolse opvang staan in onderstaande schema's samengevat:

Dagopvang

Leeftijd kinderen	Maximale groepsgrootte	Aantal groepsleidsters
0 tot 1 jaar	12	1, 2 of 3 Max. 4 kinderen per groepsleid(st)er
1 tot 2 jaar	16	1, 2 of 3 Max. 5 kinderen per groepsleid(st)er
2 tot 3 jaar	16	1, 2 of 3 Max. 6 kinderen per groepsleid(st)er
3 tot 4 jaar	16	1, 2 of 3 Max. 8 kinderen per groepsleid(st)er

Er zijn twee situaties omschreven waar de achterwacht geregeld moet zijn bij het alleen staan op de groep:

1. Je bent alleen op de locatie omdat dit valt binnen de maximale tijd van drie uur per dag (direct na opening, tijdens de middagpauze en voor sluiting) dat je met minder groepsleiding op de groep mag staan. Let op: dit geldt alleen bij dagopvang van ten minste tien aaneengesloten uren. In dat geval moet er een andere volwassene in het kindercentrum aanwezig zijn. Door de aanscherping van de definitie van 'volwassene' moet dit iemand zijn aan wie de werkgever kind- en/of groepsgerichte activiteiten kan opdragen. Het mag geen ouder of voorbijganger zijn.
2. Je zit alleen op de locatie omdat er minder kinderen zijn en er wordt voldaan aan de groepsgrootte en leidster-kind ratio. In dat geval moet de ondersteuning van de beroepskracht door een andere volwassene in geval van calamiteiten geregeld zijn. Ook hier geldt weer: het moet gaan om iemand aan wie de werkgever kind- en/of groepsgerichte activiteiten kan opdragen. Volgens werkgevers wil dit niet zeggen dat de achterwacht op de locatie aanwezig moet zijn. ABVAKABO FNV denkt daar anders over, zie blz. 10.

Buitenschoolse opvang

Leeftijd kinderen	Maximale groepsgrootte	Aantal groepsleidsters
4 tot einde basisschool	20	1 of 2 Max. 10 kinderen per groepsleid(st)er
8 tot einde basisschool	30	1, 2 of 3 Max. 15 kinderen per groepsleid(st)er

Er zijn voor de buitenschoolse opvang drie situaties omschreven waar de achterwacht geregeld moet zijn bij het alleen staan op de groep:

1. Je bent alleen op de locatie omdat er minder kinderen zijn en er wordt voldaan aan de groepsgrootte en leidster-kind ratio. In dat geval moet de ondersteuning van de beroepskracht door een andere volwassene in geval van calamiteiten geregeld zijn. Ook hier geldt weer: iemand aan wie de werkgever kind- en/of groepsgerichte activiteiten kan opdragen. Dat wil volgens werkgevers niet zeggen dat de achterwacht feitelijk op de locatie aanwezig moet zijn. ABVAKABO FNV denkt daar anders over, zie blz. 10.
2. Je bent alleen op de locatie omdat dit valt binnen de maximale tijd van 0,5 uur per dag (direct na opening of voor sluiting) dat je met minder groepsleiding op de groep mag staan. In dat geval moet er een andere volwassene (in de zin van punt 1 hierboven) in het kindercentrum aanwezig zijn.
3. Je bent alleen op de locatie omdat dit valt binnen de maximale tijd van drie uur per dag tijdens schoolvakanties en vrije dagen (direct na opening, tijdens de middagpauze en voor sluiting) dat je met minder groepsleiding op de groep mag staan. Let op: dit geldt alleen bij buitenschoolse opvang van ten minste tien aaneengesloten uren. In dat geval moet er een andere volwassene in het kindercentrum aanwezig zijn (in de zin van punt 1 hierboven).

Als in de buitenschoolse opvang wordt gewerkt met groepen waarin dertig kinderen in de leeftijd van acht tot einde basisschool zitten, dan dienen de groepsleid(st)ers ondersteuning te krijgen van een andere volwassene, in de betekenis van artikel 24 van de CAO Kinderopvang.

Groepsleiding en stamgroepen

Het aantal kinderen is gekoppeld aan de groepsleiding en elk kind hoort thuis in een stamgroep. Een stamgroep is een vaste groep kinderen in een passend ingerichte vaste groepsruimte.

Omdat het aantal kinderen is gekoppeld aan de groepsleiding, is het mogelijk om te werken met een zogenaamde halve groep met één leidster of anderhalve groep met drie groepsleid(st)ers. De groepsleiding moet gediplomeerd zijn, de BOL-leerling (stagiaire) telt niet mee. Zij is als stagiaire extra toegevoegd aan de groep en komt vooral om te leren.

BBL-leerlingen

De BBL-leerlingen krijgen op basis van artikel 26a van de CAO een arbeidsovereenkomst van minstens twintig uur per week. Zij mogen niet meteen volledig worden belast met het werken op de groep. De inzetbaarheid loopt op van 0 naar 100 procent in het eerste en tweede leerjaar van de driejarige SPW-opleiding.

De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider. De werkgever kan geen besluit nemen over de inzet als de informatie van (één van) beide begeleiders ontbreekt. Hij kan ook geen nieuw besluit nemen over een hogere inzetbaarheid als dat niet is gebaseerd op nieuwe informatie van de begeleiders. Als de twee begeleiders het eens zijn over de inzetbaarheid, moet de werkgever zich aan dat percentage houden.

Als de twee begeleiders verschillend adviseren, ligt het voor de hand dat de werkgever een besluit neemt binnen de marges van de informatie. Een werkgever mag daarbij dus niet afwijken van de gegeven informatie.

De formatieve inzetbaarheid mag 100 procent zijn vanaf het derde leerjaar van de driejarige SPW. In die fase hoeft er - wat betreft de CAO-regels over formatieve inzetbaarheid - dus geen onderscheid te zijn tussen de BBL'er en de gewone groepsleiding. Desondanks vinden wij een groep met twee ongediplomeerde derde fase BBL'ers niet verantwoord.

BBL'ers moeten gedurende hun beroepspraktijkvorming worden begeleid door een ervaren groepsleid(st)er, van wie ze kunnen leren. Hoewel dat niet in de CAO staat, gaan wij ervan uit dat een groep nooit kan worden geleid door

alleen maar BBL'ers, vanuit de redenering 'vier halven zijn twee helen'.

Een werkgever met een goed leerlingenbeleid zorgt voor voldoende mogelijkheden om te leren, te studeren en te begeleiden. Bijvoorbeeld door extra uren in de arbeidsovereenkomst op te nemen en die te betalen als studietijd, door leermiddelen te vergoeden en te zorgen voor goed toegeruste begeleiders die over voldoende opleiding en tijd beschikken.

Een groepsleid(st)er in opleiding kan wel als achterwacht functioneren, maar houd daarbij rekening met de mate van inzetbaarheid volgens artikel 26b van de CAO. Daarover kun je meer lezen in deze brochure, maar ook in de ABVA-KABO FNV brochure 'Werken en leren in de kinderopvang'.

In sommige gevallen mag minder personeel worden ingezet in een kinderdagverblijf. De regel is: een kindercentrum dat per dag ten minste tien uur achter elkaar opvang biedt, mag één uur na opening, één uur tussen de middag en één uur voor sluiting minder, maar ten minste de helft van het aantal benodigde groepsleid(st)ers inzetten.

De buitenschoolse opvang mag gedurende schooldagen en vrije middagen een half uur na opening en voor sluiting de helft van de benodigde groepsleiding inzetten. Op vrije dagen en in schoolvakanties geldt hetzelfde als voor kinderdagverblijven. Een buitenschoolse opvang die gedurende vrije dagen of tijdens schoolvakanties per dag ten minste tien uur achter elkaar opvang biedt, mag één uur na opening, voor sluiting en tussen de middag de helft van het benodigde aantal groepsleid(st)ers inzetten.

Als er in dat ene uur slechts één groepsleid(st)er op de groep is, dient er wel altijd een achterwacht te zijn geregeld in de vorm van een volwassene in de zin van artikel 24 van de CAO Kinderopvang. Namelijk iemand aan wie de werkgever kind- en/of groepsgerichte activiteiten kan toevertrouwen.

Afwijkende regels in de CAO BKN

De regels over groeps grootte en aantal groepsleid(st)ers zijn in beide CAO's hetzelfde, met uitzondering van de uitleg van het begrip volwassene en de uren waarin met minder groepsleiding mag worden gewerkt.

De CAO Kinderopvang bevat een definitie van het begrip 'volwassene' en de CAO BKN niet. Een volwassene is volgens de CAO Kinderopvang iemand aan wie door de werkgever kind- en/of groepsgerichte activiteiten kunnen worden

opgedragen. Dit betekent dat in de CAO Kinderopvang een groepshulp wel als een volwassene in de betekenis van de CAO kan worden gezien, maar een secretaresse, tuinman of schoonmaakhulp niet.

In de CAO BKN wordt het begrip ‘volwassene’ niet helder omschreven, waardoor niet duidelijk is wie als volwassene in een kindercentrum mag worden ingezet.

Een tweede verschil met de CAO Kinderopvang is dat in de CAO BKN niet precies is beschreven op welke uren een kindercentrum met minder beroepskrachten mag werken. Er staat alleen in dat de drie uren geen aaneengesloten uren mogen zijn. Ook is in de CAO BKN niet omschreven wanneer er in de BSO een half uur met minimaal de helft van het aantal beroepskrachten mag worden gewerkt. Hierbij loop je het risico dat groepsleiding in de praktijk langer alleen voor de groep komt te staan. Het gevolg: het werk van de groepsleiding wordt zwaarder en de kwaliteit van de kinderopvang komt in gevaar.

Een ander verschil met de CAO Kinderopvang is dat de uitzonderingsbepalingen voor de inzet van groepsleiding in de CAO Kinderopvang alleen gelden voor kindercentra die minimaal tien aaneengesloten uren per dag opvang bieden. In de CAO BKN is die bepaling echter weggelaten. Kortom, volgens de CAO BKN mogen alle instellingen gedurende drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder personeel inzetten.

Voor wie gelden de CAO-afspraken nu eigenlijk?

De CAO Kinderopvang, die is afgesloten tussen de vakbonden ABVAKABO FNV, CNV Publieke Zaak, De Unie en de werkgeversvereniging MOgroep, geldt automatisch voor alle werknemers die in dienst zijn bij werkgevers die zijn aangesloten bij de MOgroep. Ook werkgevers die in 2005 hun lidmaatschap van de MOgroep hebben opgezegd, zijn gebonden aan de CAO Kinderopvang. Werkgevers die lid zijn van beide werkgeverorganisaties (zowel de MOgroep als de BKN) moeten de inhoud van beide CAO's toepassen.

De CAO Kinderopvang 2005 is algemeen bindend verklaard. Dit houdt in dat ook werkgevers die niet zijn aangesloten bij één van de werkgeversverenigingen (MOgroep en de BKN) toch de CAO Kinderopvang moeten uitvoeren.

De CAO BKN, die is afgesloten tussen De Unie en de werkgeversvereniging

Branchevereniging Kinderopvang Nederland, geldt voor alle werkgevers die op 7 februari 2005 uitsluitend waren aangesloten bij deze werkgeversvereniging. Ook werkgevers die op 7 februari 2005 'ongebonden' waren (dat wil zeggen: niet lid van een werkgeversorganisatie), maar vóór 14 juli 2005 lid zijn geworden van de BKN, dienen de CAO BKN toe te passen. Elke kinderopvangorganisatie moet de CAO uitvoeren, van grote organisaties tot kleine commerciële kindercentra die zeggen nergens mee te maken te hebben. Elk kindercentrum in Nederland heeft dus te maken met de CAO.

Wie kan eisen dat de regels worden nageleefd?

Werkgevers, werknemers en hun belangenverenigingen hebben het recht om naleving van de CAO te eisen. Dat wil zeggen: voor de CAO Kinderopvang kunnen ABVAKABO FNV, CNV Publieke Zaak, De Unie en de MOgroep, maar ook de individuele werkgever en de individuele werknemer, naleving van de afspraken eisen.

Voor de CAO BKN zijn dat De Unie, de Branchevereniging Kinderopvang Nederland, de individuele werkgever en de individuele werknemer.

Al met al is er door de komst van de CAO BKN een ingewikkelde situatie ontstaan. Zowel voor werkgevers als voor werknemers. ABVAKABO FNV is van mening dat dit niet in het belang is van alle betrokkenen in de kinderopvang. Vakbondsleden die willen weten hoe het nu precies zit in hun situatie, raden we aan om die vragen aan ons voor te leggen. Mail je vragen naar kinderopvang@abvakabo.nl.

Vanzelfsprekend staan we al onze leden bij, ongeacht of de werkgever aangesloten is bij een van de werkgeversverenigingen.

De positie van studenten: BOL-stagiaires en BBL leerling-werknemers

Je hebt al eerder in deze brochure over hen gelezen: de BOL-stagiaires en BBL leerling-werknemers.

De BOL-studenten volgen de Beroeps Opleidende Leerweg aan het ROC. Zij gaan meer naar school en lopen in verhouding minder stage dan de BBL leerling-werknemers, die een arbeidscontract hebben. BBL staat voor Beroeps Begeleidende Leerweg.

BOL-stagiaires hebben een aparte plaats in de kindercentra. De BOL-stagiaires

van de dagopleiding hebben geen arbeidsovereenkomst met de werkgever. Zij komen alleen om te leren. Dit vraagt om een investering van het kindercentrum: er moet immers tijd en geld voor begeleiding zijn.

Anderzijds krijg je er ook iets voor terug. In de groepen waar een stagiaire aanwezig is, is iemand extra, wat mogelijkheden biedt voor activiteiten. Bovendien leidt de sector hiermee zelf het personeel van de toekomst op; de BOL-stagiaire van nu, is je collega van morgen.

Een BOL-stagiaire brengt dus zowel voor- als nadelen met zich mee.

Daarbij gaan wij ervan uit dat de stagiaire boventallig, dat wil zeggen, buiten de gewone groepsleiding, wordt ingezet.

Het komt geregeld voor in de praktijk dat de stagiaire wordt ingezet in plaats van één van de vaste groepsleid(st)ers. Dat gebeurt in bijzondere gevallen, zoals bij ziekte, maar ook structureel. Incidenteel mag een BOL-stagiaire ook formatief worden ingezet, maar dan is de CAO gewoon van toepassing en dient het normale salaris te worden uitbetaald (zie blz. 20 CAO Kinderopvang onder punt 3).

Soms worden BOL-stagiaires afgescheept met een bedankje, een cadeaubon of een fooi (minimum jeugdloon in plaats van het CAO-loon). Dit is absoluut in strijd met de CAO en kan leiden tot loonvorderingen van de stagiaire. Zij kan alsnog uitbetaling van het CAO-loon eisen op het moment dat zij gedurende enige tijd als volwaardige groepsleiding wordt ingezet.

De inzet van BBL-leerlingen mag wel binnen de formatie, maar dan gelden de regels van artikel 26c uit de CAO.

In hoeverre een BBL-leerling kan worden ingezet, hangt af van het oordeel van de praktijk- en opleidingsbegeleider. De BBL-leerling is nog aan het leren, heeft weinig ervaring en moet wel door ervaren groepsleiding worden begeleid.

Conclusie

De CAO's geven werknemers in de kinderopvang een rechtsmiddel om regels over groeps grootte en groepsleid(st)ers te hanteren in de praktijk en zo nodig te laten naleven.

Kijken naar je eigen situatie

We hebben gekeken naar de regels in de CAO en naar het waarom van deze regels.

We gaan nu bekijken hoe je in je eigen kindercentrum met die regels uit de voeten kunt. Hierbij bespreken we eerst de situatie voor de dagopvang en vervolgens voor de buitenschoolse opvang.

Dagopvang

In een kinderdagverblijf kan de opvang in twee verschillende soorten groepen plaatsvinden. In CAO staan de normen vermeld voor horizontale groepen kinderen. Daarmee wordt bedoeld dat alle kinderen in een groep tot één leeftijdscategorie behoren, bijvoorbeeld van 0 tot 1 jaar.

Bij een horizontale groep met kinderen van dezelfde leeftijd gelden de volgende regels.

Ten minste één groepsleid(st)er wordt ingezet voor de opvang en verzorging van gelijktijdig maximaal:

- 4 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar;
- 5 kinderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar;
- 6 kinderen in de leeftijd van 2 tot 3 jaar;
- 8 kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar.

Per groep mogen er maximaal gelijktijdig worden opgevangen:

- 12 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar;
- 16 kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, onder wie maximaal
- 8 kinderen van 0 tot 1 jaar.

Ben je groepsleiding op een babygroep van kinderen van 0 tot 1 jaar, dan mag de groep dus maximaal acht kinderen bij twee leid(st)ers tellen of twaalf kinderen bij drie leid(st)ers.

Er kan ook sprake zijn van een halve babygroep: je mag dan maximaal vier baby's onder je hoede hebben.

Bij calamiteiten moet deze beroepskracht ondersteuning hebben van een andere volwassene.

Naast horizontale groepen bestaan er ook verticale groepen in de kinderopvang. In een verticale groep zijn kinderen uit verschillende leeftijdscategorieën ondergebracht. In dit geval wordt het aantal groepsleiding bepaald aan de hand van het gemiddelde, waarbij naar boven kan worden afgerond.

Vraag:

Je werkt op een peutergroep in een dagverblijf. Samen met je collega-groepsleid(st)er vang je 14 kinderen op in de leeftijd van 22 maanden tot 4 jaar.

De vraag is: mag dit?

Antwoord:

In de leeftijd van 1 tot 2 jaar, 2 tot 3 jaar en 3 tot 4 jaar mogen respectievelijk 5, 6 en 8 kinderen worden opgevangen per leidster.

Gemiddeld is dit $5 + 6 + 8 = 19 : 3 = 6,3$ kinderen ofwel 7 kinderen per persoon.

Dit is voor twee groepsleid(st)ers dus 14 kinderen.

Het aantal van 14 is minder dan het maximaal van 16 kinderen.

De groeps grootte van 14 kinderen van deze leeftijd past dus binnen de normen die de CAO voorschrijft. Het antwoord is dus: ja, het mag.

Buitenschoolse opvang

In de buitenschoolse opvang wordt alleen met horizontale groepen kinderen gewerkt. Het maximaal aantal kinderen per groepsleiding is:

- 10 kinderen in de leeftijd van 4 tot einde basisschool;
- 15 kinderen in de leeftijd van 8 tot einde basisschool.

De maximale groeps grootte in de buitenschoolse opvang is:

- 20 kinderen in de leeftijd van 4 tot einde basisschool;
- 30 kinderen in de leeftijd van 8 tot einde basisschool.

Een groep van de buitenschoolse opvang van 4 tot einde basisschool mag maximaal twintig kinderen tellen, met in dat geval twee groepsleid(st)ers.

Ook bij bijvoorbeeld elf kinderen in een dergelijke groep zijn twee leid(st)ers verplicht. Groepen middelen zoals in de dagopvang wel gebeurt, is in de buitenschoolse opvang niet mogelijk. Dat betekent dat zodra er in een groep kinderen in de buitenschoolse opvang één kind (of meer kinderen) in de leeftijdscategorie van 4 tot 8 jaar zit (of zitten) de maximale groeps grootte twintig kinderen is.

Hoeveel groepsleiding is er dan nodig?

Wil je de optelsom maken voor alle groepen binnen de instelling? Bereken dan voor iedere groep op de genoemde manier, aan de hand van het aantal kinderen en hun leeftijd, hoeveel groepsleiding nodig is. Het totaal aantal is het benodigde aantal groepsleid(st)ers voor de hele instelling.

Vergeet niet rekening te houden met de openingstijden. Als twee groepsleid(st)ers acht uur per dag werken, dan heb je bij een openstelling van elf uur natuurlijk meer dan twee leid(st)ers op de groep nodig. Vakantie en vrije dagen zijn geen incidenten. Ook in die gevallen moeten de normen steeds volledig worden nageleefd.

Ziekte is ook geen excuus. Iedereen weet dat ook groepsleid(st)ers soms ziek worden. Dat kan van het ene op het andere ogenblik gebeuren. Afspraken over vervanging en het recht om vervangers in te schakelen horen bij de normale toepassing van de regels.

Gebeurt dit allemaal niet of in onvoldoende mate, dan zijn de stappen uit hoofdstuk 4 van belang.

Regels handhaven, hoe doe je dat?

Stap 1: Ken de regels

- De regels staan in de CAO.
De werkgever moet aan elke werknemer op zijn of haar verzoek een CAO-boekje geven (artikel 7 van de CAO).
- ABVAKABO FNV heeft deze brochure gemaakt met uitleg en toelichting voor werknemers.
- Handhaven van regels gaat beter als je dat met meerdere collega's doet. Vakbondsleden worden bovendien actief gesteund door hun vakbond.

Stap 2: Steunpunt

- Kaderleden kunnen voor informatie terecht bij hun ABVAKABO FNV-regio-bestuurder en stafmedewerkers.

Stap 3: Bevoegdheden ondernemingsraad

- De OR heeft dankzij de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) ruime bevoegdheden op dit terrein:
  - Artikel 28 van de WOR zegt: 'De OR bevordert de naleving van de voorschriften op het gebied van arbeidsvoorwaarden.'
  - Artikel 31 van de WOR geeft de OR het recht op alle daarvoor benodigde informatie.

Stap 4: Overleg met de werkgever over naleving

- De eerste stap is goed overleg met de werkgever. Dan komt er duidelijkheid over de feiten en kun je met elkaar afspraken maken over oplossingen van tekortkomingen. Elke werknemer, de OR en ABVAKABO FNV kunnen dat gesprek aangaan.
- Wees bedacht op foute argumenten van de werkgever:
  - 'Er is geen geld'
  - 'Ik houd me toch aan de Wet Kinderopvang'
  - 'De OR gaat er niet over'Dit zijn irrelevante opmerkingen.

Stap 5: Ouders en gemeente inschakelen

- Ouders hebben belang bij goede kwaliteit en voldoende professionele groepsleiding in de kinderopvang. Hun belangenvereniging BOinK ondersteunt ouders en ouderraden daarbij. Overleg door de OR met de ouderraad en ondersteuning van de ouderraad door BOinK zijn zeker nuttig.
Zie: www.boink.info
- Burgemeester en wethouders moeten inspecteurs van de GGD laten toezien op de kwaliteit van de kindercentra. Als de kwaliteit van de kinderopvang tekortschiet, spreek dan de gemeente aan op haar verantwoordelijkheid. Zet jouw werkgever BBL'ers niet in volgens de regels van de CAO of hanteert hij bijvoorbeeld niet de juiste leidster-kind ratio, schakel dan de plaatselijke GGD in. Die houdt niet alleen toezicht op regels over groepsgrootte of aantal groepsleid(st)ers. De GGD controleert ook op de aanwezigheid van slaapruimtes, de buitenspeelruimte, de risico-inventarisatie en het veiligheidsplan. Naast werknemers kunnen ook ouders de GGD inschakelen. Meer informatie over het toezicht van de GGD op kinderdagverblijven vind je op onze website www.abvakabo.nl/kinderopvang.

Stap 6: Zo nodig afdwingen

- Het belang van naleving is groot genoeg om toepassing van de CAO-regels goedschiks, maar zo nodig ook kwaadschiks af te dwingen.
- Elke individuele werknemer kan daarvoor naar de rechter stappen. ABVAKABO FNV zal zijn leden daarbij steunen. Bel Bureau Ledenservice, telefoon (0900) 22 82 522.

De acht meest gestelde vragen

1. *Onze werkgever zegt dat hij failliet gaat als hij de CAO na moet leven. Wat kan ik daar op antwoorden?*

Antwoord:

- Dan heeft hij eerder in strijd met de CAO gehandeld.
- Het is onterecht om werknemers op te laten draaien voor de problemen van een werkgever (onvoldoende verkoop bedrijfsplaatsen, onvoldoende subsidie, slecht bedrijfsplan).
- Werkgevers hebben als CAO-partij hun handtekening onder deze regels gezet en plagen dus contractbreuk als ze de CAO niet naleven.

Kortom: los niet als werknemer het (financiële) probleem van je werkgever op. Daar heb je een directeur voor; die moet zich houden aan de CAO en andere regels en dus ook zorgen voor voldoende financiën.

2. *Voor verticale groepen is het zo lastig om te berekenen hoeveel groepsleiding er nodig is. Bijvoorbeeld:*

Een groep bestaat uit twaalf kinderen, onder wie drie baby's van 0-1 jaar, drie kinderen van 1-2 jaar, drie kinderen van 2-3 jaar en drie kinderen van 3-4 jaar. Hoeveel groepsleiding is nodig?

Antwoord:

Bij verticale groepen moet het gemiddeld aantal kinderen worden berekend.

Voor een gemengde groep van 0-4 jaar mag per groepsleid(st)er het volgende aantal kinderen worden opgevangen:

0-1 jaar : 4

1-2 jaar : 5

2-3 jaar : 6

3-4 jaar : 8

----- +

totaal : $23 : 4 = 5,75$ dus 6 kinderen per beroepskracht.

Voor de bovengenoemde groep van twaalf kinderen zijn dus twee groepsleid(st)ers nodig.

Aan de voorwaarden voor de omvang van de groep is ook voldaan, namelijk:

- niet meer dan zestien kinderen,
- van wie niet meer dan acht kinderen tussen de 0-1 jaar.

Zie daarvoor het schema in de bijlage van deze brochure of de geplastificeerde kaart.

3. *Bij ons is de groepssamenstelling elke dag anders. Hoe bereken je hoeveel groepsleiding je nodig hebt?*

Antwoord:

De normen moeten elke dag op elk tijdstip worden nageleefd. Als je werkt met een afspraak over een vast aantal leidsteruren per groep, moet dat aantal genoeg zijn om steeds aan de regels te voldoen. Daarbij moeten bij voorkeur ook de ziekte- en vakantie-uren in het budget zijn opgenomen. Bij een zelfsturend team heeft het team taakuren en het recht om daarvoor zelf vervangers in te schakelen.

Houd steeds in het achterhoofd dat de werkgever bij de planning van de groepen en de plaatsing van kinderen ook rekening moet houden met het aantal groepsleid(st)ers en de regels daarover. Sjoemelen mag niet en is ook niet nodig.

4. *Opmerking: Dit systeem is te ingewikkeld, want de ene maand heb je zo veel kinderen in een bepaalde leeftijds categorie en de volgende maand is dat weer anders.*

Antwoord:

Werkgevers weten wanneer kinderen jarig zijn en kunnen daar dus rekening mee houden in hun planning. Het ouder worden van kinderen leidt volgens de tabel tot minder groepsleidsters en hoe meer baby's er zijn, hoe meer groepsleiding je nodig hebt. De werkgever moet dus vooral goed plannen bij de plaatsing van nieuwe baby's.

5. *Bij ons wordt gewerkt met opvang in de centrale hal. Om 7.00 uur openen twee leidsters het dagverblijf. Pas om 8.00 uur wordt er gesplitst in verschillende groepen. Om 9.00 uur komt er per groep een tweede groepsleidster. Kan dit? De werkgever zegt dat er slechts tussen 8.00 en 9.00 uur, dus gedurende één uur, één groepsleidster op de groep staat. Volgens de werkgever mag dit dus volgens de CAO.*

Antwoord:

Er speelt in dit voorbeeld een aantal zaken tegelijk. Ten eerste mogen twee leidsters samen de eerste opvang doen, mits de omvang van de groep niet wordt overschreden. Als in deze periode het maximum van zestien kinderen wordt overschreden, moet er eerder gesplitst worden. Als er veel baby's zijn in deze groep, zal de noodzaak om te splitsen zich eerder aandienen. Omdat je van tevoren niet kunt voorspellen welke kinderen op welk tijdstip binnenkomen, zijn ruime marges in groepsleiding noodzakelijk. Dit systeem is ook kwetsbaar op het moment dat één van beide leidsters zich om 7.00 uur ziek meldt. Dan is er sprake van een onverantwoorde situatie, waardoor onmiddellijk een vervanger beschikbaar moet zijn.

Op het moment dat er wordt gesplitst, moet de ondersteuning door een andere volwassene (in de zin van artikel 24 CAO Kinderopvang) in geval van calamiteiten zijn geregeld. Ook moet rekening worden gehouden met pauzes en einde van werktijden van de groepsleiding.

Conclusie

In dit voorbeeld moet de achterwacht worden geregeld. Het gekozen systeem is kwetsbaar, doordat wellicht vroegtijdige splitsing nodig is. Daardoor is het geen efficiënte manier om groepsleiding in te zetten.

6. *Bij ons wordt gewerkt met vroege en late diensten. De openingstijden zijn van 7.30 tot 17.30 uur.
De ene groepsleidster begint om 7.30 en eindigt om 16.30 uur. De late dienst begint om 8.30 en eindigt om 17.30 uur. De werkgever zegt dat in de vroege dienst de pauze is van 13.00 tot 14.00 uur en in de late dienst van 14.00 tot 15.00 uur. Is dit toegestaan, want zo heeft de groep toch twee uur lang maar één leidster.*

Antwoord:

Als de groepsleidster tijdens dat ene uur ook echt pauze heeft, dus het gebouw kan verlaten, dan is deze dienstregeling niet in strijd met de arbeidstijdenwet.

Echter gedurende het pauze-uur van de ene groepsleid(st)er staat de ander een uur alleen op de groep en moet dus een ander achterwacht zijn. Dit kan geen pauserende collega zijn, want pauze en achterwacht zijn gaan niet

samen. Dit betekent dat er dus twee uur een andere volwassene (in de zin van artikel 24 CAO Kinderopvang) beschikbaar moet zijn.

7. *Het gebeurt regelmatig dat onze werkgever, op momenten dat het plotseling rustig is, bijvoorbeeld bij veel ziekte onder de kinderen, bepaalt dat we naar huis kunnen. Dan kunnen we zo onze compensatie-uren af bouwen. Moeten we dit accepteren?*

Antwoord:

Het opnemen van compensatie-uren moet gebeuren in onderling overleg. Dit soort uren moet, net zoals andere uren, van tevoren worden ingeroosterd. Volgens de CAO moeten de roosters tien dagen van tevoren bekend zijn. Op een dag dat je ingeroosterd staat om de hele dag te werken kan de werkgever je niet dwingen je verlofuren op te nemen omdat er minder kinderen zijn. Alleen als je zelf bereid bent om verlof op te nemen omdat jou dat goed uitkomt, kunnen er compensatie-uren worden verrekend. Anders kan je daartoe niet worden gedwongen. Stuur je werkgever je naar huis omdat er onvoldoende kinderen zijn, terwijl jij kenbaar hebt gemaakt gewoon te willen werken, dan mag je werkgever geen verlofuren afschrijven. De werkgever moet de tijd gewoon als werktijd uitbetalen.

8. *Kunnen oproepkrachten worden ingezet om 's morgens vroeg anderhalf uur achterwacht te zijn?*

Antwoord:

Oproepkrachten moeten altijd gedurende een periode van minimaal drie uur aaneengesloten worden ingezet. Als de werkgever slechts anderhalf uur gebruik maakt van de invalkracht, zal hij toch drie uur moeten uitbetalen. Dit geldt niet voor medewerkers met een vast contract, daarbij is het wel toegestaan.

De vraag is alleen of een oproepcontract het gebrek aan een achterwacht voldoende oplost. De instelling heeft immers ook tijdens de pauzes en bij sluiting te maken met gaten in de formatie.

Voor dergelijke urenaantallen is het beter en efficiënter om gewone vaste arbeidsovereenkomsten af te sluiten en roosters te maken waarin de pauzes structureel zijn opgelost, bij voorkeur zonder 'gebroken diensten'.

Maximum aantal kinderen bij bepaalde leeftijden en het aantal groepsleid(st)ers in dagopvang en buitenschoolse opvang:

Leeftijden	Aantal Groepsleiding		
	1*	2	3
Dagopvang			
0 jaar	4	8	12
0* en 1 jaar	5	10	15*
0* en 1 en 2 jaar			
0* en 2 jaar			
1 jaar			
0* en 1 en 2 en 3 jaar	6	12	16
0* en 1 en 3 jaar			
0* en 2 en 3 jaar			
0* en 3 jaar			
1 en 2 jaar			
2 jaar			
1 en 2 en 3 jaar	7	14	16
1 en 3 jaar			
2 en 3 jaar			
3 jaar	8	16	16
Buitenschoolse opvang			
4 tot einde basisschool	10	20	x
8 tot einde basisschool	15	30*	x

0* In een gemengde groep met 0-jarigen mogen maximaal acht 0-jarigen zitten.

1* Waar één groepsleid(st)er staat vermeld, moet altijd de aanwezigheid van één andere volwassene (in de zin van artikel 24 CAO Kinderopvang) zijn geregeld.

15* In deze groep mogen ook zestien kinderen aanwezig zijn, maar dan met één groepsleid(st)ers.

30* Ondersteuning door één andere volwassene (artikel 24 CAO) dient te zijn geregeld.

Bijlage

Leidster-kind ratio

Leeftijden	Aantal kinderen										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Dagopvang											
o jaar	1*	1*	1*	1*	2	2	2	2	3	3	3
o en 1 jaar	1*	1*	1*	1*	1*	2	2	2	2	2	3
o en 1 en 2 jaar											
o en 2 jaar											
1 jaar											
o en 1 en 2 en 3 jaar	1*	1*	1*	1*	1*	1*	2	2	2	2	2
o en 1 en 3 jaar											
o en 2 en 3 jaar											
o en 3 jaar											
1 en 2 jaar											
2 jaar											
1 en 2 en 3 jaar	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	2	2	2	2
1 en 3 jaar											
2 en 3 jaar											
3 jaar	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	2	2	2
Buitenschoolse opvang											
4 tot einde basisschool	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	2
8 tot einde basisschool	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*

1* Waar één groepsleid(st)er staat vermeld, is steeds de aanwezigheid van één extra groepsleidster, leidinggevende of groepshulp verplicht.

x Waar een x staat, is de maximaal toegestane groepsgrootte overschreden.
Groepen met een dergelijk aantal kinderen zijn niet toegestaan.

N.B. Voor het bepalen van het noodzakelijk aantal groepsleid(st)ers tellen stagiaires niet mee, BBL'ers in de eerste en tweede studiefase tellen slechts gedeeltelijk mee.

Leeftijden	Aantal kinderen									
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21-30
Dagopvang										
0 jaar	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x
0 en 1 jaar	3	3	3	3	4	x	x	x	x	x
0 en 1 en 2 jaar										
0 en 2 jaar										
1 jaar										
0 en 1 en 2 en 3 jaar	2	3	3	3	3	x	x	x	x	x
0 en 1 en 3 jaar										
0 en 2 en 3 jaar										
0 en 3 jaar										
1 en 2 jaar										
2 jaar										
1 en 2 en 3 jaar	2	2	2	3	3	x	x	x	x	x
1 en 3 jaar										
2 en 3 jaar										
3 jaar	2	2	2	2	2	x	x	x	x	x
Buitenschoolse opvang										
4 tot einde basisschool	2	2	2	2	2	2	2	2	2	x
8 tot einde basisschool	1*	1*	1*	1*	2	2	2	2	2	2